



FREPA

www.ecml.at/carap

FREPA - Referenčný rámec pre pluralitné prístupy jazykov a kultúr – kompetencie a zdroje

Verzia v jazyku slovenskom

SLK

Antoinette Camilleri Grima
Michel Candelier
Véronique Castellotti
Jean-François de Pietro
Ildikó Lőrincz
Franz-Joseph Meißner
Muriel Molinié
Artur Noguerol
Anna Schröder-Sura

EUROPEAN CENTRE FOR
MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPEEN POUR
LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

RAVYJAK – Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr – kompetencie a zdroje

FREPA - Referenčný rámec pre pluralitné prístupy jazykov a kultúr – kompetencie a zdroje

Verzia v jazyku slovenskom

Michel Candelier (koordinátor), Antoinette Camilleri-Grima, Véronique Castellotti,
Jean-François de Pietro, Ildikó Lőrincz, Franz-Joseph Meißner, Artur Nogueroles,
Anna Schröder-Sura

S účasťou Muriel Molinié

Rada Európy (Centrum pre živé jazyky)

Francúzska verzia:

Le CARAP Un Cadre de Référence pour les Approches Plurielles des Langues et des Cultures Compétences et ressources (2012)

ISBN: 978-92-871-7172-6

Anglická verzia:

FREPA: A Framework of reference for pluralistic approaches to languages and cultures - Competences and resources (2012)

ISBN: 978-92-871-7173-3

Príprava tejto prepracovanej verzie:

Michel Candelier (coordinator), Jean-François de Pietro, Raymond Facciol, Ildikó Lőrincz, Xavier Pascual and Anna Schröder-Sura.

V spolupráci s Karen Gonzalez Orellana a Karine Witvitzky (ECML stážistky – Univerzita Maine, Le Mans), Chantal Bousquet (stážistka z Univerzity Maine, Le Mans) a Anke Englisch (študentka, Univerzita Justus-Liebig, Gießen).

Prekladslovenskej verzii: Jana Birova**Recenzent prekladu slovenskej verzii: Zuzana Simkova**

Za názory vyjadrené v tejto práci nesú výhradnú zodpovednosť autori a nemusia nevyhnutne odrážať oficiálnu politiku Rady Európy. Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť preložená, reprodukováaná alebo prenášaná v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek prostriedkami, elektronicky (CD-Rom, internet atď.) alebo mechanicky, vrátane kopírovania, nahrávania alebo akéhokoľvek systému na ukladanie alebo vyhľadávanie informácií, bez predchádzajúceho písomného povolenia z Divízie informácií pre verejnosť, riaditeľstva komunikácie (FR-67075 Strasbourg Cedex alebo publishing@coe.int).

Foto na obálke: © Andresr | shutterstock.com

Council of Europe Publishing

FR-67075 Strasbourg Cedex

<https://book.coe.int>

European Centre for Modern Languages of the Council of Europe

(Centrum pre živé jazyky / Rada Európy)

Nikolaipplatz 4

A-8020 Graz

www.ecml.at

© Rada Európy, 2023

Contents

1. Vedomosti.....	5
Jazyk (Sekcie I až VII)	5
Sekcia I. Jazyk ako semiotický systém	5
Sekcia II. Jazyk a spoločnosť	6
Sekcia III. Verbálna a neverbálna komunikácia	7
Sekcia IV. Vývoj jazykov.....	8
Sekcia V. Pluralita, rôznorodosť, multilingvizmus a plurilingvizmus.....	9
Sekcia VI. Podobnosti a rozdiely medzi jazykmi.....	10
Sekcia VII. Jazyk a jeho osvojovanie/učenie.....	12
Kultúra (Sekcie VIII až XV)	13
Sekcia VIII. Kultúry: všeobecné charakteristiky	13
Sekcia IX. Kultúrna a spoločenská rozmanitosť	14
Sekcia X. Kultúry a interkultúrne vzťahy	14
Sekcia XI. Vývoj kultúr	17
Sekcia XII. Rôznorodosť kultúr	18
Sekcia XIII. Podobnosti a rozdielnosti medzi kultúrami	19
Sekcia XIV. Kultúra, jazyk, identita	19
Sekcia XV. Kultúra a jej osvojovanie, učenie sa	20
2. Existenciálne schopnosti – postoje	21
Sekcia I. Pozornosť, vnímavosť, zvedavosť (záujem), pozitívne prijatie, otvorenosť, rešpekt, valorizácia jazykov, kultúr, valorizácia rozmanitosti jazykov a kultúr (A 1 až A 6).	21
Vnímvosť	22
Zvedavosť	23
Akceptácia	23
Otvorenosť	25
Rešpekt.....	25
Sekcia II. Prístupnosť, motivácia, ochota a želanie zapojiť sa do činností vo vzťahu k jazykom, resp. kultúram a k jazykovej a kultúrnej rozmanitosti.....	26
Pripravenosť.....	26
Túžba a ochota	27

Sekcia III. Postoje a pozície: dotazovanie – odstup – decentrácia – relativizácia.....	28
Schopnosť kritického dotazovania	28
Snaha.....	29
Vôľa neodsudzovať.....	29
Vôľa pre proces relativizácie	30
Sekcia IV. Pripravenosť prispôbiť sa, sebadôvera, pocit známeho	31
Ochota adaptovať sa	31
Sebadôvera	32
Pocit známeho.....	32
Sekcia V. Identita.....	32
Identita	32
Sekcia VI. Postoje ku vzdelávaniu	33
Citlivosť.....	33
Motivácia.....	34
3. Schopnosti	35
Sekcia I. Vedieť pozorovať a vedieť analyzovať	35
Sekcia II. Vedieť rozpoznať, identifikovať	37
Sekcia III. Vedieť porovnávať	38
Sekcia IV. Vedieť hovoriť o jazykoch a o kultúrach	40
Sekcia V. Vedieť použiť vedomosti z jedného jazyka pre porozumenie alebo produkciu v inom jazyku	41
Sekcia VI. Vedieť vzájomne komunikatívne pôsobiť.....	42
Sekcia VII. Vedieť sa učiť	43

Zoznam deskriptorov

1. Vedomosti



POTREBNÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie












DOLEŽITÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie









UŽITOČNÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie









Jazyk (Sekcie I až VII)








Sekcia I. Jazyk ako semiotický systém

K 1	Poznať niektoré princípy fungovania jazykov.		
	K 1.1	Vedieť, že jazyky sú zložené zo znakov, ktoré tvoria systém.	
	K 1.2	Vedieť, že vzťah medzi slovami a objektami alebo skutočnosťami, resp. medzi označujúcim (signifiant) a označovaným (signifié), je apriori ľubovoľný	
	K 1.2.1	Vedieť, že i onomatopoje, pre ktoré existuje vzťah medzi tvarom slova a jeho významom, sčasti uchovávajú ľubovoľnosť a líšia sa z jedného jazyka do druhého.	
	K 1.2.2	Vedieť, že dve slová identického tvaru (alebo ktoré sa v rôznych jazykoch podobajú), nemajú nevyhnutne rovnaký význam.	
	K 1.2.3	Vedieť, že gramatické kategórie nie sú „replikou“ reality, ale jedným zo spôsobov, ako ju organizovať v jazyku.	
	K 1.2.3.1	Vedieť, že nemožno zamieňať gramatický rod s pohlavným.	
	K 1.3	Vedieť, že ľubovoľný vzťah medzi tvarom a významom je daný, najčastejšie implicitne, dohodou v rámci jazykovej komunity.	
	K 1.3.1	Vedieť, že uprostred tej istej jazykovej komunity jednotlivci prisudzujú približne rovnaký význam tým istým tvarom.	









K 1.4	Vedieť, že jazyky fungujú podľa pravidiel (noriem).	
K 1.4.1	Vedieť, že tieto pravidlá (normy) môžu byť viac alebo menej presné a flexibilné a že môžu niekedy byť porušené úmyselne so zámerom odovzdať implicitný obsah.	
K 1.4.2	Vedieť, že tieto pravidlá (normy) sa môžu vyvíjať v čase a priestore.	
K 1.5	Vedieť, že existuje rozmanitosť vo vnútri toho, čo sa označuje ako spoločný jazyk.	
K 1.6	Vedieť, že existujú rozdiely medzi jazykom písaným a ústnym.	
K 1.7	Mať jazykové znalosti o konkrétnom jazyku (napr. materinský jazyk, školský jazyk, cudzie jazyky atď.).	







Sekcia II. Jazyk a spoločnosť

K 2	Poznať úlohu spoločnosti vo fungovaní jazykov, resp. úlohu jazykov vo fungovaní spoločnosti.	
K 2.1	Mať vedomosti ohľadom premeny jazykov v synchronii: regionálne, sociálne, generačné odlišnosti, špecifiká vyplývajúce z profesie, (medzinárodná angličtina, foreigner talk, motherese...).	
K 2.1.1	Vedieť, že každá z týchto rozmanitostí môže byť užitočná v určitých kontextoch, za istých podmienok.	
K 2.1.2	Vedieť, že je potrebné mať na pamäti sociokultúrne charakteristiky rečníkov, ktorí používajú tieto variácie, aby ich mohli interpretovať.	
K 2.1.3	Poznať kategórie jazykov týkajúcich sa ich štatútu (oficiálny jazyk, regionálny jazyk, slang).	
K 2.2	Vedieť, že všetci jednotlivci sú členmi najmenej jednej jazykovej komunity a že mnohí jednotlivci sú členmi viac ako jednej jazykovej komunity.	
K 2.3	Vedieť, že identita sa tvorí a definuje v spojitosti s iným človekom v komunikácii.	
K 2.4	Vedieť, že identita sa tvorí okrem iného s odvolaním sa na jazyk.	









	K 2.5	Poznať niekoľko charakteristík svojej jazykovej situácie, svojho jazykového prostredia.	
	K 2.5.1	Mať znalosti o sociolingválnej rôznorodosti svojho prostredia.	
	K 2.5.2	Poznať úlohu, ktorú zastávajú jednotlivé jazyky vo svojom prostredí (spoločný jazyk a školský jazyk, jazyk v rodine).	
	K 2.5.3	Vedieť, že vlastná jazyková identita môže byť komplexná (vo vzťahu s osobnou, rodinnou, národnou históriou...).	
	K 2.5.3.1	Poznať určujúce prvky svojej vlastnej jazykovej identity.	
	K 2.6	Poznať niektoré historické skutočnosti, ktoré sa spájajú so vzťahmi medzi ľuďmi, resp. národmi, s ich spôsobom obživy, sťahovaním a ktoré ovplyvnili a ovplyvňujú vznik a evolúciu niektorých jazykov.	
	K 2.7	Vedieť, že učením sa jazykov si tiež jednotlivec osvojuje vedomosti z histórie a zemepisu.	

Sekcia III. Verbálna a neverbálna komunikácia












K 3	Poznať niektoré princípy fungovania komunikácie.		
	K 3.1	Vedieť, že okrem jazykovej komunikácie existujú aj ďalšie formy komunikácie (že jazyk je iba jedna z možných foriem komunikácie).	
	K 3.1.1	Poznať niekoľko príkladov komunikácie zvierat.	
	K 3.1.2	Poznať niekoľko príkladov inej ľudskej komunikácie (znaková reč, Braillovo písmo, gestikulácia...).	
	K 3.2	Mať vedomosti ohľadom vlastného komunikačného repertoáru (jazyky a regionálne varianty, žánrové diskurzy, formy komunikácie...).	
	K 3.3	Vedieť, že treba prispôbiť svoj komunikačný repertoár sociálnemu a kultúrnemu kontextu, v ktorom sa odohráva komunikácia.	
	K 3.4	Vedieť, že existujú textotvorné operácie na uľahčenie komunikácie (zjednodušenie, parafráza atď.).	
	K 3.4.1	Vedieť, že pre uľahčenie komunikácie možno nadviazať na jazykové podobnosti (genealogické väzby, prevzaté znaky, univerzálne javy).	

K 3.5	Vedieť, že komunikačná kompetencia, ktorou disponujeme, spočíva na všeobecne implicitných vedomostiach z oblasti jazyka, kultúry a spoločnosti.	
K 3.5.1	Vedieť, že pri komunikácii disponujeme implicitnými a explicitnými vedomosťami a vedieť, že ostatní majú podobné znalosti.	
K 3.5.2	Poznať niektoré aspekty implicitných vedomostí, na ktorých spočíva vlastná komunikačná spôsobilosť.	
K 3.6	Vedieť, že používateľ, ktorý nehovorí daným jazykom krajiny (aloglot), má v súvislosti s jeho viacjazyčnou interkultúrnou kompetenciou osobitné postavenie v komunikácii.	
K 3.6.1	Vedieť, že jednotlivec, ktorý má iba čiastočné poznatky o jazyku, sa môže stretnúť s ťažkosťami v komunikácii a že mu treba pomôcť, aby komunikácia bola viac uspokojivá.	
K 3.6.2	Vedieť, že jednotlivec so znalosťou aspoň jedného iného jazyka, resp. kultúry, môže hrať sprostredkovateľskú úlohu k inému jazyku či kultúre.	















Sekcia IV. Vývoj jazykov

















K 4	Vedieť, že jazyky sú v neustálom vývoji.		
K 4.1	Vedieť, že jazyky sú navzájom prepojené príbuzenskými vzťahmi, resp. vedieť, že existujú „jazykové rodiny“.		
K 4.1.1	Poznať niekoľko jazykových rodín a niektoré jazyky, ktoré sú ich súčasťou.		
K 4.2	Mať vedomosti o znakoch/javoch prevzatých z jedného jazyka do druhého.		
K 4.2.1	Mať poznatky o podmienkach, za ktorých sa uskutočňujú slovné výpožičky (kontaktná situácia, terminologické potreby spojené s novými produktami, novými technikami, účinky doby...).		
K 4.2.2	Vedieť, ako sa odlišujú jazykové výpožičky od jazykového príbuzenstva.		
K 4.2.3	Vedieť, že niektoré výpožičky sa nachádzajú vo veľkom počte jazykov (taxi, computer, hotel...).		
K 4.3	Poznať určité prvky z histórie jazykov (pôvod týchto jazykov, ich vývoj v lexike, fonologický vývoj ...).		






Sekcia V. Pluralita, rôznorodosť, multilingvizmus a plurilingvizmus

K 5		Mať vedomosti o rôznorodosti jazykov (multilingvizmus, plurilingvizmus).	
	K 5.1	Vedieť, že vo svete existuje veľký počet jazykov.	
	K 5.2	5.2 Vedieť, že existuje široké spektrum „zvukových svetov“ (fonémy, rytmické schémy...).	
	K 5.3	Vedieť, že existuje celý rad systémov písania.	
	K 5.4	Vedieť, že existuje celý rad situácií viacjazyčnosti v závislosti od krajín a regiónov (počet a štatút jazykov, postoje voči jazykom...).	
	K 5.5	Vedieť, že situácie multilingvizmu a plurilingvizmu sú evolučné.	
	K 5.6	Vedieť, že sociolingválne situácie môžu byť zložité.	
	K 5.6.1	Vedieť, že si nemožno zamieňať krajinu s jazykom.	
	K 5.6.1.1	Vedieť, že v mnohých prípadoch sa používa viacero jazykov v tej istej krajine a naopak jeden jazyk vo viacerých krajinách.	
	K 5.6.1.2	Vedieť, že v mnohých prípadoch sa hranice medzi jazykmi a krajinami nezhodujú.	
	K 5.7	Poznať existenciu situácií multilingvizmu a plurilingvizmu vo svojom prostredí a na rôznych miestach, blízkyh i vzdialených.	











Sekcia VI. Podobnosti a rozdiely medzi jazykmi

K 6		Vedieť, že medzi jazykmi existujú podobnosti a rozdiely.	
	K 6.1	Vedieť, že každý jazyk má svoj vlastný systém.	
	K 6.1.1	Vedieť, že systém vlastného jazyka je len jedným z mnohých možných systémov.	
	K 6.2	Vedieť, že každý jazyk má svoj špecifický spôsob, ktorým sa vníma a organizuje realita.	
	K 6.2.1	Vedieť, že ten konkrétny spôsob, ktorým jazyk vyjadruje a organizuje realitu, je ovplyvnený kultúrou.	
	K 6.2.2	Vedieť, že vzhľadom na túto skutočnosť, preklad z jedného jazyka do druhého sa môže málokedy urobiť doslovne (ako napríklad bezekvivalentné slová, etikety), ale že je potrebné vidieť proces, kontext a kultúrne pozadie myslenia reality.	
	K 6.3	Vedieť, že kategórie používané na opis fungovania jazyka (materinského jazyka, jazyka v škole) sa všetky nezhodujú alebo nemusia v inom jazyku existovať (číslo, rod, člen...).	
	K 6.4	Vedieť, že aj keď sa tieto kategórie nachádzajú i v inom jazyku, nie sú nevyhnutne organizované rovnakým spôsobom.	
	K 6.4.1	Vedieť, že množstvo prvkov tvoriacich kategórie sa v rôznych jazykoch môže líšiť (napr. ženský a mužský rod/ mužský, ženský a stredný rod).	
	K 6.4.2	Vedieť, že slovo môže mať odlišný rod v jednotlivých jazykoch.	
	K 6.5	Vedieť, že každý jazyk má svoj vlastný fonetický a fonologický systém.	
	K 6.5.1	Vedieť, že jazyky, pokiaľ ide o ich zvukový systém, môžu byť navzájom viac či menej odlišné.	
	K 6.5.2	Vedieť, že občas existujú v iných jazykoch zvuky, ktoré ani nevnímame, ale ktoré umožňujú navzájom rozlišovať slová.	
	K 6.5.3	Vedieť, že medzi jazykmi existujú podobnosti a rozdielnosti v prozodickom systéme (vzťahujúce sa na rytmus, prízvuk a na intonáciu).	

	K 6.6	Vedieť, že niekedy v druhom jazyku neexistuje k slovu ekvivalent.	
	K 6.6.1	Vedieť, že jazyky nepoužívajú vždy rovnaký počet slov na vyjadrenie tej istej myšlienky.	
	K 6.6.2	Vedieť, že jedno slovo zo slovnej zásoby môže zodpovedať dvom alebo viacerým slovám v inom jazyku.	
	K 6.6.3	Vedieť, že niekedy jazyk nevyjadruje slovami niektoré aspekty reality, zatiaľ čo iné jazyky to dokážu.	
	K 6.7	Vedieť, že slová sa môžu tvoriť rozdielnym spôsobom v závislosti od jazykov.	
	K 6.7.1	Vedieť, že existujú rôzne spôsoby, ako označiť niektoré kategórie, resp. vyjadriť určité vzťahy (zhoda, množné číslo, vyjadrenie prívlastňovania...).	
	K 6.7.2	Vedieť, že poradie znakov tvoriacich slovo, môže byť v rôznych jazykoch odlišné.	
	K 6.7.3	Vedieť, že zložené slovo v jazyku môže korešpondovať so skupinou slov v inom jazyku.	
	K 6.8	Vedieť, že sled vyjadrení môže byť odlišný v jednotlivých jazykoch.	
	K 6.8.1	Vedieť, že poradie slov môže byť v jazykoch odlišné.	
	K 6.8.2	Vedieť, že vzťahy medzi znakmi v rámci jedného výroku (skupina slov) môžu byť vyjadrené rôznym spôsobom v závislosti od jazykov (poradím prvkov, značkami pridanými k slovám, predložkami a predložkovými spojeniami).	
	K 6.9	Vedieť, že existujú rozdiely vo fungovaní písomných systémov.	
	K 6.9.1	Vedieť, že existuje viacero druhov písma (fonogram, ideogram, piktogram).	
	K 6.9.2	Vedieť, že množstvo znakov použitých na vytvorenie písma môže byť v rôznych jazykoch veľmi rozdielne.	
	K 6.9.3	Vedieť, že podobné zvuky môžu byť v rôznych jazykoch vyjadrené úplne odlišnými spôsobmi.	
	K 6.9.4	Vedieť, že v abecednom systéme každého jazyka je vzťah graféma – fonéma špecifický.	



	K 6.10	Vedieť, že medzi komunikačnými verbálnymi a neverbálnymi systémami existujú podobnosti a odlišnosti.	
	K 6.10.1	Vedieť, že v rôznych jazykoch existujú odlišnosti vo verbálnom i neverbálnom vyjadrovaní citov (emócií).	
	K 6.10.1.1	Poznať niektoré rozdiely vo vyjadrovaní emócií v rôznych jazykoch.	
	K 6.10.2	Vedieť, že niektoré rečové akty (rituály pozdravu, formulky slušnosti), ktoré sa zdajú rovnaké, nemusia nutne fungovať rovnakým spôsobom v rôznych jazykoch.	
	K 6.10.3	Vedieť, že pravidlá, akými sa obraciame na iných, môžu byť v jednotlivých jazykoch rozdielne (Kto sa odváži s kým, resp. ku komu prehovoriť? Kto začína hovoriť? Komu môžeme tykať alebo vykať?...)	

Sekcia VII. Jazyk a jeho osvojovanie/učenie

K 7	Vedieť, ako si osvojujeme/sa učíme jazyk.		
	K 7.1	Poznať niektoré všeobecné zásady, ako sa učíme jazykom hovoriť.	
	K 7.1.1	Vedieť, že proces učenia sa jazyka je dlhý a náročný.	
	K 7.1.2	Vedieť, že robiť chyby je prirodzené, kým ešte jazyk neovládame.	
	K 7.1.3	Vedieť, že svojím správaním je možné pomôcť tomu, kto sa učí, ale je tiež možné „zablokovať“ ho, ak ho cyklicky opravujeme či zosmiešňujeme.	
	K 7.1.4	Vedieť, že nikdy jazyk nebudeme ovládať celistvo a že bude množstvo náležitostí, ktoré nevieme, v ktorých sa môžeme zdokonaľovať.	
	K 7.2	Vedieť, že pri učení sa jazykov sa môžeme oprieť o podobnosti (štrukturálne, diskurzívne, pragmatické).	
	K 7.3	Vedieť, že jazyky sa môžeme lepšie naučiť, ak nadobudneme pozitívny postoj voči jazykovým rozdielom.	
	K 7.4	Vedieť, že predstava, ktorú máme o jazyku, ovplyvňuje proces učenia.	
	K 7.5	Vedieť, že existujú rôzne stratégie učenia sa jazykov a že nie všetky majú rovnako podstatný význam vo vzťahu k daným cieľom.	













Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

<https://www.ecml.at/carap>






	K 7.5.1	Poznať niekoľko stratégií učenia sa a ich význam (počúvanie a opakovanie, viacnásobné prepisovanie, prekladanie, pokusy tvoriť vety...).	
	K 7.6	Vedieť, že je užitočné dobre poznať stratégie, ktoré používame, aby sme ich mohli prispôbiť svojim cieľom.	

Kultúra (Sekcie VIII až XV)







Sekcia VIII. Kultúry: všeobecné charakteristiky

K 8		K – 8 Mať znalosti o tom, čo sú kultúry a ako fungujú.	
	K 8.1	Vedieť, že kultúra je zoskupenie praktík, reprezentácií alebo hodnôt všetkých druhov zdieľaných (aspoň čiastočne) jej členmi.	
	K 8.2	Vedieť, že existuje viacero kultúr, viac či menej odlišných.	
	K 8.3	Vedieť, že kultúrne systémy sú komplexné a prejavujú sa v rôznych oblastiach (sociálna interakcia, vzťah k prostrediu, znalosti reálií, jazyka, spôsoby stolovania...).	
	K 8.4	Vedieť, že v každej kultúre účastníci stanovujú špecifické pravidlá, normy a hodnoty (čiastočne) zahŕňajúce spoločenské spôsoby konania, resp. správanie.	
	K 8.4.1	Poznať niekoľko pravidiel, noriem a hodnôt prejavujúcich sa v správaní (pozdravy, každodenné potreby, sexualita, smrť atď.).	
	K 8.4.2	Vedieť, že niektoré z týchto noriem môžu predstavovať spoločenské tabu.	
	K 8.4.3	Vedieť, že tieto pravidlá, normy a hodnoty môžu byť viac alebo menej pevné alebo meniteľné.	
	K 8.4.4	Vedieť, že tieto pravidlá, normy a hodnoty sa môžu vyvíjať v čase a v priestore.	
	K 8.5	Vedieť, že niektoré prvky sociálneho správania, ktoré sú vlastné každej kultúre, môžu byť ľubovoľné (zvyky, jazyk ¹ , spôsob stolovania).	
	K 8.6	Vedieť, že každá kultúra aspoň čiastočne určuje a usporadúva vnímanie, pohľad na svet a spôsoby myslenia svojich členov.	
	K 8.6.1	Vedieť, že ľudské správanie, ako aj skutočnosti a slová môžu byť vnímané a chápané členmi rôznych kultúr rôznym spôsobom.	

¹ Cf. vyššie K 1.2 a K 1.3

















	K 8.6.2	Poznať niektoré modely špecifické pre určité kultúry, aby vyzdvihli poznanie sveta (číslovanie, meranie, počítanie času atď.).	
	K 8.7	Vedieť, že kultúry ovplyvňujú správanie a konanie či individuálne ocenenie (osobné/iných).	
	K 8.7.1	Poznať niektoré spoločenské spôsoby a zvyky rôznych kultúr.	
	K 8.7.1.1	Poznať niektoré spoločenské spôsoby a zvyky susedných kultúr.	
	K 8.7.2	Poznať niektoré špecifiká vlastnej kultúry vo vzťahu k určitým spoločenským spôsobom alebo zvykom z iných kultúr.	






Sekcia IX. Kultúrna a spoločenská rozmanitosť

K 9	Vedieť, že existujú úzke väzby medzi rozmanitosťou kultúrnou a spoločenskou.		
	K 9.1	Vedieť, že kultúra je vždy zložitá a sama sa skladá z (viac či menej) rôznych konfliktných alebo konvergentných subkultúr.	
	K 9.2	Vedieť, že vo vnútri kultúry existujú subkultúry združené v sociálnych, regionálnych alebo generačných skupinách.	
	K 9.2.1	Poznať niektoré príklady zmien v kultúrnej praxi, súvisiacich so sociálnymi, regionálnymi alebo generačnými skupinami.	
	K 9.2.2	Poznať (vo svojej kultúre alebo v iných kultúrach) niektoré normy vlastné určitým sociálnym, regionálnym alebo generačným skupinám týkajúce sa spoločenskej praxe.	
	K 9.3	Vedieť, že všetci jednotlivci sú členmi aspoň jednej kultúrnej komunity a mnohí ľudia sú členmi viac ako jednej kultúrnej skupiny.	
	K 9.4	Poznať niektoré charakteristiky kultúrnej situácie a kultúrneho prostredia.	
	K 9.4.1	Vedieť (aspoň do určitej miery), ktorých kultúr je jednotlivec súčasťou.	















Sekcia X. Kultúry a interkultúrne vzťahy

K 10	Poznať úlohu kultúry v interkultúrnych vzťahoch a v interkultúrnej komunikácii.	
-------------	--	---
















	K 10.1	Vedieť, že použitie normy či hodnoty špecifickej pre každú kultúru robí správanie a osobné rozhodnutia komplexnými v kontexte kultúrnej rozmanitosti.	
	K 10.2	Vedieť, že kultúra a identita ovplyvňujú komunikačné interakcie.	
	K 10.2.1	Vedieť, že správanie a slová, a tiež spôsob ich interpretácie a hodnotenia, sú spojené s kultúrnymi odkazmi.	
	K 10.2.2	Vedieť, ako kultúry stvárajú úlohy v sociálnych interakciách.	
	K 10.3	Vedieť, že kultúrne rozdiely môžu spôsobiť ťažkosti počas verbálnej i neverbálnej komunikácie.	
	K 10.3.1	Vedieť, že ťažkosti spôsobené kultúrnymi rozdielmi v komunikačnom akte sa môžu prejaviť formou kultúrne kritického momentu (kultúrneho šoku) a kultúrnej vyčerpanosti.	
	K 10.4	Vedieť, že interkultúrne vzťahy a komunikácia sú ovplyvnené poznatkami a predstavami, ktoré máme o iných kultúrach a ktoré majú iné kultúry o našej vlastnej kultúre.	
	K 10.4.1	Vedieť, že znalosti, ktoré máme o kultúrach, často obsahujú stereotypné aspekty – zjednodušené vnímanie určitého aspektu reality s nebezpečenstvom presiahnutia tohto zjednodušenia a nesprávneho zovšeobecnenia.	
	K 10.4.2	Poznať niekoľko typických stereotypov kultúrneho pôvodu, ktoré môžu mať vplyv na interkultúrne vzťahy a komunikáciu.	
	K 10.4.3	Vedieť, že existujú kultúrne predsudky.	
	K 10.4.3.1	Poznať niektoré predsudky a nedorozumenia kultúrneho pôvodu (zvlášť týkajúce sa kultúr, ktorých jazyk sa učíme).	
	K 10.5	Vedieť, že naše správanie a konanie môže byť inými interpretované odlišne.	
	K 10.5.1	Vedieť, že vlastné kultúrne správanie môže byť inými interpretované formou stereotypov.	
	K 10.5.1.1	Poznať niekoľko stereotypov iných kultúr týkajúcich sa ich vlastnej kultúry.	
	K 10.6	Vedieť, že vnímanie vlastnej kultúry a kultúry iných závisí rovnako od individuálnych faktorov (predchádzajúce skúsenosti, osobnostné črty, i.).	
	K 10.7	Vedieť očakávať rozličné reakcie pri styku s jazykovednou, jazykovou alebo kultúrnou odlišnosťou.	

	K 10.8	Disponovať kultúrnymi referenciami, ktoré prispievajú k poznaniu a vnímaniu sveta a iných kultúr, ako aj spoločenskými skúsenosťami a skúsenosťami v interkultúrnej dimenzii.	
	K 10.8.1	Mať poznatky o kultúrach, ktoré sú predmetom školského vzdelávania, o kultúrach ostatných žiakov/štvudentov v triede a okolitom prostredí.	
	K 10.8.2	Poznať určité prvky charakterizujúce vlastnú kultúru vo vzťahu k iným kultúram, ktoré sú predmetom školského vzdelávania či ku kultúram ostatných žiakov v triede a v okolí.	
	K 10.9	Poznať stratégie umožňujúce rozriešiť interkultúrne nedorozumenia.	
	K 10.9.1	Vedieť, že treba spoločne hľadať a vysvetliť príčiny nedorozumenia.	











Sekcia XI. Vývoj kultúr

K 11		Vedieť, že kultúry sú v neustálom vývoji.	
	K 11.1	Vedieť, že kultúra a kultúrne hodnoty sú vytvárané a vyvíjajú sa vplyvom rôznych faktorov (história, prostredie, činnosť členov spoločenstva...).	
	K 11.1.1	Vedieť, že členovia kultúrneho spoločenstva zohrávajú dôležitú úlohu v obohacovaní vlastnej kultúry.	
	K 11.1.2	Vedieť, že prostredie často umožňuje porozumieť určitým kultúrnym praktikám alebo hodnotám i vysvetliť ich.	
	K 11.1.2.1	Poznať úlohu inštitúcií a politiky vo vývoji kultúr.	
	K 11.1.3	Vedieť, že história a geografia často umožňujú porozumieť určitým kultúrnym praktikám a hodnotám a prípadne ich vysvetliť.	
	K 11.1.3.1	Poznať niektoré historické a geografické skutočnosti (vzťahy medzi ľuďmi a národmi, sťahovanie národov...), ktoré ovplyvnili a ovplyvňujú vytváranie a vývoj niektorých kultúr.	
	K 11.2	Vedieť, že niektoré kultúry sú vo vzájomnom vzťahu, pričom ide o osobitné historické vzťahy (spoločný pôvod, staré kontakty).	
	K 11.2.1	Poznať niektoré významné kultúrne oblasti (týkajúce sa histórie, náboženstva, jazyka, a pod.).	
	K 11.3	Vedieť, že kultúry si medzi sebou neustále vymieňajú prvky	
	K 11.3.1	Vedieť, že kultúry sa môžu navzájom ovplyvňovať.	
	K 11.3.2	Poznať niektoré kultúrne prvky a ich históriu, ktoré si vlastná kultúra vypožičala od iných kultúr.	
	K 11.3.3	Poznať prvky, ktoré poskytla vlastná kultúra ostatným.	
	K 11.4	Vedieť, že kultúrne rozdiely majú tendenciu zmenšovať sa pod vplyvom globalizácie.	





Sekcia XII. Rôznorodosť kultúr







K 12		Poznať rôzne javy týkajúce sa rôznorodosti kultúr.	
	K 12.1	Vedieť, že existuje množstvo kultúr po celom svete.	
	K 12.1.1	Vedieť, že vzhľadom na rozmanitosť kultúr je veľké množstvo rôznych postupov a zvykov správania.	
	K 12.1.2	Vedieť, že vzhľadom na rozmanitosť kultúr existuje veľké množstvo rozličných hodnôt a noriem.	
	K 12.2	Vedieť, že je často ťažké rozlíšiť jednu kultúru od druhej.	
	K 12.2.1	Vedieť, že hranice medzi kultúrami sú často nejasné, resp. nedefinované a pohyblivé.	
	K 12.2.2	Vedieť, že je ťažké odlíšiť, sčítať alebo zlúčiť kultúry.	
	K 12.3	Vedieť, že existuje široké spektrum kontaktných situácií medzi kultúrami.	
	K 12.3.1	Vedieť, že kultúra a krajina ani kultúra a jazyk by nemali byť zamieňané.	
	K 12.4	Vedieť, že v našom najbližšom prostredí je veľa rôznych kultúr, ktoré sú neustále v kontakte.	
	K 12.5	Vedieť, že kultúrna rozmanitosť neznamená nadradenosť jednej kultúry nad ostatnými, ani menejcennosť jednej kultúry voči ostatným.	
	K 12.5.1	Vedieť, že vzťahy medzi jednotlivými krajinami sú často nerovné a hierarchizované.	
	K 12.5.2	Vedieť, že hierarchia vytvorená svojvoľne medzi kultúrami sa časom mení.	
	K 12.5.3	Vedieť, že hierarchia vytvorená svojvoľne medzi kultúrami sa mení podľa uhla pohľadu alebo referenčného bodu.	
	K 12.5.3.1	Vedieť, že grafické stvárnenie sveta sa mení s používanými mapami.	

Sekcia XIII. Podobnosti a rozdielnosti medzi kultúrami






K 13	Vedieť, že medzi (sub)kultúrami existujú podobnosti a rozdiely.		
	K 13.1	Vedieť, že každá kultúra má (čiastočne) svoje vlastné fungovanie.	
	K 13.1.1	Vedieť, že rovnaké správanie môže mať v inej kultúre rozdielny význam, hodnotu a funkciu.	
	K 13.2	Vedieť, že medzi kultúrami sú podobnosti a rozdielnosti.	
	K 13.2.1	Poznať určité podobnosti a rozdielnosti medzi svojou vlastnou kultúrou a kultúrou iných.	
	K 13.2.2	Poznať niektoré podobnosti a rozdielnosti medzi spoločenským správaním, zvykmi, hodnotami a spôsobmi vyjadrovania v rámci rôznych kultúr.	
	K 13.2.3	Poznať niektoré podobnosti a rozdielnosti medzi kultúrami rôznych sociálnych, generačných a regionálnych skupín.	
	K 13.2.3.1	Poznať niektoré podobnosti a rozdielnosti medzi kultúrami rôznych (sociálnych, generačných, regionálnych) skupín blízkeho okolia.	
	K 13.2.4	Poznať niektoré rozdiely vo verbálnom či neverbálnom prejave pocitov (emócií) v rôznych kultúrach.	
	K 13.2.5	Poznať určité rozdiely vo verbálnom alebo neverbálnom prejave sociálnych vzťahov v rôznych kultúrach.	

Sekcia XIV. Kultúra, jazyk, identita

K 14	Vedieť, že identita sa buduje, okrem iného, s odvolaním sa na jednu alebo viac jazykových, resp. kultúrnych príslušností.		
	K 14.1	Vedieť, že identita je založená na rôznych úrovniach (sociálnej, národnej, nadnárodnej...).	
	K 14.1.1	Vedieť, že podobnosti a rozdiely medzi európskymi kultúrami konštituuju európsku identitu.	
	K 14.2	Vedieť, že patríme vždy k viacerým (sub)kultúram.	

	K 14.3	Vedieť, že možno mať viacnásobnú (plurálnu) identitu.	
	K 14.3.1	Vedieť, že takúto identitu je ťažké predpokladať a žiť s ňou, ale môže byť tiež odžitá veľmi harmonicky.	
	K 14.4	Vedieť, že existujú bi- a plurilingválne (dvoj- a viacjazyčné) a tiež bi- a plurikultúrne identity.	
	K 14.5	Vedieť, že existujú nebezpečenstvá kultúrneho ochudobnenia, kultúrneho odcudzenia a na druhej strane možnosti kultúrneho obohatenia, ktoré môžu byť spôsobené kontaktom s inými (dominantnými) jazykmi a kultúrami.	
	K 14.6	Vedieť, že vlastná kultúrna identita môže byť zložitá (vo vzťahu k osobnej, rodinnej, národnej histórii...).	
	K 14.6.1	Poznať niektoré kľúčové prvky svojej vlastnej kultúrnej identity.	

Sekcia XV. Kultúra a jej osvojovanie, učenie sa

K 15	Vedieť, ako si osvojujeme kultúru, resp. ako sa kultúre učíme.		
	K 15.1	Vedieť, že príslušnosť ku kultúre (enkulturácia) je výsledkom celoživotného (implicitného, nevedomého) vzdelávania.	
	K 15.2	Vedieť, že kultúru si môžeme osvojiť alebo sa jej naučiť (akulturácia) do tej miery, ako sami chceme a nakoľko akceptujeme dodržiavanie hodnôt spojených s touto kultúrou.	
	K 15.3	Vedieť, že človek nie je nikdy povinný prijať správanie a hodnoty inej kultúry.	
	K 15.4	Vedieť, že je prirodzené robiť chyby v správaní a v interpretáciách správania, kým dostatočne kultúru nepoznáme, a uvedomiť si, že tieto chyby pomáhajú ďalej poznávať predmetnú kultúru.	

2. Existenciálne schopnosti – postoje



POTREBNÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie



DOLEŽITÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie


















UŽITOČNÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie







Sekcia I. Pozornosť, vnímavosť, zvedavosť (záujem), pozitívne prijatie, otvorenosť, rešpekt, valorizácia jazykov, kultúr, valorizácia rozmanitosti jazykov a kultúr (A 1 až A 6).

A 1	Pozornosť -voči cudzím jazykom, kultúram, osobám, -voči jazykovej, kultúrnej a ľudskej rôznorodosti prostredia, -voči jazyku vo všeobecnosti, -voči jazykovej, kultúrnej a ľudskej rôznorodosti vo všeobecnosti.		
	A 1.1	Mať, pestovať pozornosť voči jazyku (semiotickým vyjadreniam), voči kultúram, ľuďom vo všeobecnosti.	
	A 1.1.1	Pozornosť voči verbálnym a neverbálnym znakom komunikácie.	
	A 1.1.2	Zvážiť, chápať jazykové a kultúrne prvky ako predmet pozorovania či úvahy.	
	A 1.1.3	Upriamiť pozornosť na formálne aspekty jazykov a kultúr vo všeobecnosti a konkrétnych jazykov a kultúr.	






Vnímavosť













A 2	Vnímať existenciu iných jazykov, kultúr, osôb a existenciu rôznorodosti jazykov, kultúr a osôb.		
	A 2.1	Pestovať cit pre svoj jazyk a kultúru a pre iné jazyky a kultúry.	
	A 2.2	Cit pre jazykové a kultúrne odlišnosti.	
	A 2.2.1	Mať cit pre rôzne aspekty jazyka a kultúry, ktoré sa môžu v rôznych jazykoch, ako i v rôznych kultúrach meniť.	
	A 2.2.1.1	Byť citlivý voči rôznorodosti jazykových svetov (zvukové formy, grafické formy, syntaktické štruktúry, atď.) a kultúrnych svetov (spôsoby stolovania, pravidlá dopravy, atď.).	
	A 2.2.2	Byť citlivý na miestne, regionálne, sociálne a generačné zmeny určitého jazyka či kultúry (dialekt, sociolekt a pod.).	
	A 2.2.3	Vnímať odlišnosti a inakosť v jazyku (napr. v slovách vypožičaných z iných jazykov) a v kultúre.	
	A 2.3	Mať cit pre jazykové a kultúrne podobnosti.	
	A 2.4	Byť citlivý na rozdiely a podobnosti medzi rôznymi jazykmi a kultúrami.	
	A 2.4.1	Vnímať rôznorodosť spôsobov, ako sa pozdraviť, ako začať komunikáciu, ako sa vyjadrovať v čase, ale aj rôzne spôsoby stravovania, hrania a i., a tiež vnímať podobnosti v potrebách, v ktorých sa tieto spôsoby používajú.	
	A 2.5	Mať cit pre viacjazyčnosť a plurikulturalitu z blízkeho či vzdialeného prostredia.	
	A 2.5.1	Byť citlivý na kultúrnu rôznorodosť spoločnosti, resp. uvedomovať si ju.	
	A 2.5.2	Byť citlivý na jazykovú a kultúrnu rôznorodosť triedy, resp. uvedomovať si ju.	
	A 2.5.2.1	Byť citlivý voči rôznorodosti jazykov a kultúr prítomných v triede (akonáhle sú spojené ich vlastným spôsobom konania či jazykovými a kultúrnymi vedomosťami).	
	A 2.6	Pestovať cit pre relativitu jazykových a kultúrnych situácií.	

Zvedavosť









A 3	Zvedavosť (záujem) o cudzie jazyky, kultúry, osoby, ďalej o multikultúrny kontext, jazykovú, kultúrnu a ľudskú rôznorodosť prostredia a o jazykovú, kultúrnu a ľudskú rôznorodosť vo všeobecnosti.		
	A 3.1	Zvedavosť/záujem o mnohojazyčné, multikultúrne prostredie.	
	A 3.2	Zvedavosť/záujem o fungovanie svojho jazyka a kultúry (príp. svojich jazykov a kultúr) a iných jazykov a kultúr.	
	A 3.2.1	Zaujímať sa o pochopenie podobností a rozdielov medzi svojím jazykom, kultúrou a cieľovým jazykom a kultúrou.	
	A 3.3	Záujem o objavovanie iných perspektív na interpretáciu známych či neznámych javov naraz vo svojej vlastnej kultúre (jazyku) a v iných kultúrach (jazykoch) alebo v interkultúrnych vzťahoch.	
	A 3.4	Záujem o pochopenie toho, čo sa deje v interkultúrnej a viacjazyčnej interakcii.	

Akceptácia









A 4	Pozitívne akceptovanie jazykovej a kultúrnej rôznorodosť iného (rozdielneho).		
	A 4.1	Kontrola svojej odolnosti (zdržanlivosti) voči tomu, čo je jazykovo alebo kultúrne odlišné.	
	A 4.2	Akceptovať fakt, že iný jazyk a kultúra môže fungovať odlišným spôsobom ako vlastný jazyk a kultúra.	
	A 4.2.1	Akceptovať skutočnosť, že iný jazyk môže vytvárať význam pomocou fonologických a sémantických rozdielov alebo syntaktických štruktúr, ktoré sa líšia od tých vo vlastnom jazyku.	
	A 4.2.2	Akceptovať fakt, že iná kultúra môže využívať odlišné kultúrne správanie (napr. spôsoby stolovania, rituály atď.).	

	A 4.3	Prijať fakt, že iný jazyk, resp. kultúra môže obsahovať odlišné prvky ako sú vo vlastnom jazyku a kultúre.	
	A 4.3.1	Prijať fakt, že existujú zvuky – „fóny a fonémy“, prozodické a prízvučné formy – odlišné od tých, ktoré sú vo vlastnom jazyku.	
	A 4.3.2	Pripustiť, že existujú znaky a typografické prvky, diakritika, ktoré sa odlišujú od tých vo vlastnom jazyku (používanie úvodzoviek, označovanie prízvuku, "ß" v nemčine, atď.).	
	A 4.3.3	Pripustiť, že existujú kultúrne prvky odlišné od tých vo vlastnej kultúre (inštitúcie: školský systém, právny systém; tradície: jedlo, sviatky, artefakty: oblečenie, zariadenie bytu, potraviny, hry, bývanie atď.).	
	A 4.4	Pripustiť, že existujú iné spôsoby interpretácie reality a systémy hodnôt (implicitné jazykové, kultúrne, prejavy správania).	
	A 4.5	Akceptovať a „rozpoznať“ dôležitosť všetkých jazykov a kultúr, rozpoznať úlohu ich rozdielných pozícií.	
	A 4.5.1	Uvedomiť si hodnoty všetkých jazykov a kultúr v triede a akceptovať ich.	
	A 4.5.1.1	Positívne prijať jazyky a kultúry menšín v triede.	
	A 4.6	Nereagovať apriori negatívne na fungovanie dvojjazyčného vyjadrovania (vyjadrovanie, v ktorom sa používajú dva alebo viaceré jazyky v alternácii, najmä medzi používateľmi, ktorí komunikujú v tom istom viacjazyčnom repertoári).	
	A 4.7	Nereagovať apriori negatívne na zmiešané kultúrne zvyklosti (zahrňujúce prvky viacerých kultúr: hudobné, kulinárske, náboženské prvky, atď.).	
	A 4.8	Prijať rozsah a zložitosť jazykových a kultúrnych rozdielov (a v dôsledku toho prijať skutočnosť, že sa všetci môžeme pochopiť).	
	A 4.8.1	Prijať, rozpoznať jazykovú a kultúrnu zložitosť individuálnych či kolektívnych identít ako legitímnu charakteristiku skupín a spoločností.	

Otvorenosť

A 5		Otvorenosť pre diverzitu jazykov, osôb a kultúr sveta a pre diverzitu ako takú (pre inakosť seba a pre inakosť ako takú).	
	A 5.1	Empatia (otvorenosť) voči inakosti.	
	A 5.2	Otvorenosť voči osobám, ktoré nehovoria mojím materinským jazykom (a voči ich jazykom).	
	A 5.3	Otvorenosť voči jazykom, kultúram.	
	A 5.3.1	Otvorenosť voči málo doceneným jazykom a kultúram (menšinovým jazykom a kultúram, či jazykom a kultúram migrantov...).	
	A 5.3.2	Otvorenosť voči cudzím jazykom a kultúram vyučovaným v škole.	
	A 5.3.3	Otvorenosť voči (jazykovému alebo kultúrnemu) „neznámemu“.	
	A 5.3.3.1	Byť otvorený (a ovládať svoju vlastnú potenciálnu vytrvalosť) voči tomu, čo sa zdá nezrozumiteľné a odlišné.	

Rešpekt

A 6		Rešpekt a úcta -k cudzím, resp. odlišným jazykom, kultúram, osobám, -k jazykovej, kultúrnej a ľudskej rôznorodosti prostredia, -k jazykovej, kultúrnej a ľudskej rôznorodosti ako takej.	
	A 6.1	Rešpektovať odlišnosti a rôznorodosť (vo viacjazyčnom a plurikultúrnom prostredí).	
	A 6.2	Priznať hodnotu jazykovým a kultúrnym kontaktom.	
	A 6.2.1	Zobrať do úvahy, že výpožičky z iných jazykov či kultúr sú súčasťou reality jedného jazyka (resp. kultúry) a prispievajú k jeho/jej obohateniu.	
	A 6.3	Rešpektovať dvojazyčnosť.	
	A 6.4	Považovať všetky jazyky za rovnocenné a priznať im dôstojné postavenie.	
	A 6.5	Rešpektovať ľudskú dôstojnosť a rovnosť ľudských práv pre všetkých.	
	A 6.5.1	Mať úctu k jazyku a kultúre každého jednotlivca.	

Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

<https://www.ecml.at/carap>

	A 6.5.2	Považovať každý jazyk a kultúru za prostriedok ľudského rozvoja, sociálneho začlenenia a chápať ho ako podmienku na výkon štátneho občianstva.
--	---------	--



Sekcia II. Prístupnosť, motivácia, ochota a želanie zapojiť sa do činností vo vzťahu k jazykom, resp. kultúram a k jazykovej a kultúrnej rozmanitosti.

Pripravenosť









A 7	Dispozícia, resp. motivácia vo vzťahu k rôznorodosti, jazykovej alebo kultúrnej pluralite.		
	A 7.1	Byť k dispozícii s rešpektom pre jazykovú a kultúrnu diverzitu a pluralitu.	
	A 7.2	Pripravenosť angažovať sa vo viacjazyčnej verbálnej či neverbálnej komunikácii sledujúc konvencie a zvyky v danom kontexte.	
	A 7.2.1	Byť pripravený vyskúšať si komunikovanie v jazyku iného a správať sa spôsobom, ktorý iný považuje za vhodný.	
	A 7.3	Byť pripravený čeliť problémom v súvislosti s viacjazyčnými, resp. plurikultúrnymi situáciami a interakciami.	
	A 7.3.1	Schopnosť čeliť (s dôverou) tomu, čo je nové a cudzie v jazykovom a kultúrnom správaní či v kultúrnych hodnotách iného človeka.	
	A 7.3.2	Byť pripravený čeliť úzkosti z viacjazyčných a interkultúrnych situácií a interakcií.	
	A 7.3.3	Byť pripravený zažiť jazykové a kultúrne skúsenosti odlišné od tých, ktoré sme očakávali.	
	A 7.3.4	Byť pripravený na pocit ohrozenia svojej identity (cítiť sa bez „svojskosti“).	
	A 7.3.5	Byť pripravený, že mi bude pridelený štatút "outsidera".	
	A 7.4	Ochota podeliť sa o jazykové a kultúrne vedomosti s ostatnými.	
	A 7.5	Motivácia študovať a porovnávať fungovanie rôznych jazykov (štruktúr, slovnej zásoby, systémov písania...) a kultúr.	
	A 7.5.1	Motivácia pre pozorovanie a analýzu menej známych alebo úplne neznámych jazykových a kultúrnych skutočností.	

Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

<https://www.ecml.at/carap>







Túžba a ochota






A 8	Túžba, resp. ochota angažovať sa a reagovať na jazykovú či kultúrnu rôznorodosť či pluralitu v mnohojazyčnom a multikultúrnom prostredí.		
	A 8.1	Vôľa začať vyzývať k jazykovej a kultúrnej rozmanitosti (s vedomím ísť za hranicu jednoduchej tolerancie, smerom k hlbšiemu porozumeniu a rešpektu, k akceptácii).	
	A 8.2	Vedome sa zúčastňovať na tvorbe vlastnej viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie. Dobrovoľne sa angažovať v rozvoji viacjazyčnej a viackultúrnej socializácie.	
	A 8.3	Snaha podieľať sa na budovaní spoločnej jazykovej kultúry (zloženej z vedomostí, hodnôt a postojov voči jazyku) zdieľanej komunitou).	
	A 8.4	Túžba vytvoriť kultúru založenú na upevnených jazykových vedomostiach z jazykov.	
	A 8.4.1	Závazok nadobúdať takú jazykovú kultúru, ktorá pomáha lepšie pochopiť, čo sú jazyky (odkiaľ pochádzajú, ako sa vyvíjajú, čo ich zblízuje alebo odlišuje...).	
	A 8.4.2	Ochota verbalizovať svoje predstavy, ktoré môžeme mať o niektorých jazykových javoch (výpožičky, „zmiešané“ jazyky ...) a diskutovať o nich.	
	A 8.5	Túžba objavovať iné jazyky, iné kultúry a ostatné národy.	
	A 8.5.1	Túžba konfrontovať jazyky, kultúry a národy vzťahujúce sa k osobnej alebo rodinnej histórii osôb, ktorých poznáme.	

	A 8.6	Ochota, želanie zapojiť sa do komunikácie s ľuďmi rôznych kultúr, dostať sa do kontaktu s ostatnými.	
	A 8.6.1	Ochota spolupracovať s členmi hostiteľskej kultúry a jazyka (nevynechať týchto členov, nevyhľadávať iba spoločnosť členov vlastnej kultúry).	
	A 8.6.2	Vôľa pokúsiť sa porozumieť rôznym konaniam, hodnotám a postojom členov hostiteľskej kultúry.	
	A 8.6.3	Vôľa vytvoriť (si) vzťah rovnosti vo viacjazyčných a viackultúrnych interakciách.	
	A 8.6.3.1	Vôľa pomôcť osobám inej kultúry a jazyka.	
	A 8.6.3.2	Prijať pomoc od osôb inej kultúry a jazyka.	
	A 8.7	Ochota prijať dôsledky svojich rozhodnutí a čeliť dopadom svojho správania (etický rozmer, zodpovednosť).	
	A 8.8	8.8 Ochota učiť sa od iných (ich jazyk, kultúru).	







Sekcia III. Postoje a pozície: dotazovanie – odstup – decentrácia – relativizácia

Schopnosť kritického dotazovania









	A 9	Postoj kritického dotazovania, kritický postoj voči jazyku alebo kultúre všeobecne.	
	A 9.1	Vôľa klásť otázky týkajúce sa jazykov a kultúr.	
	A 9.2	Považovať jazyky a kultúry, rôznorodosť jazykov a kultúr, kríženie jazykov a kultúr, učenie sa jazyka, ich dôležitosť, ich potrebu za otázky.	
	A 9.2.1	Chápať fungovanie jazyka a jeho rôznych častí (fonémy, slová, vety, texty) ako prvky analýzy a úvahy.	
	A 9.2.2	Chápať fungovanie kultúr a ich domén (inštitúcií, zvykov, prvkov) ako predmety analýzy a reflexie.	
	A 9.2.3	Považovať svoje predstavy a postoje k dvojazyčnosti, viacjazyčnosti a kultúrnym zvyklostiam za otázky.	

	A 9.2.4	Mať kritický postoj voči úlohe jazyka v spoločnosti (moc, nerovnosť, pridelovanie identity) alebo v spoločensko-politických aspektoch vzťahujúcich sa na fungovanie a na právne postavenie jazykov.	
	A 9.2.4.1	Mať kritický pohľad na používanie jazyka ako nástroja manipulácie.	
	A 9.3	Ochota spytovať sa na hodnoty a predpoklady kultúrnych produktov a postupov z vlastného prostredia alebo z iných kultúrnych kontextov.	
	A 9.3.1	Schopnosť zaujať kritický odstup k informáciám a názorom na vlastnú alebo inú komunitu (z médií, zo zdravého rozumu alebo od spolukomunikantov).	
	A 9.4	Kritický postoj voči vlastným hodnotám (normám) a voči hodnotám (normám) iného.	







Snaha

A 10	Snaha budovať kritické myslenie.		
	A 10.1	Vôľa mať viac premýšľavý a menej normatívny pohľad na jazykové a kultúrne javy (jazykové a kultúrne výpožičky, varianty atď.)	
	A 10.2	Snaha vziať na vedomie komplexnosť, vynechať všeobecnosti.	
	A 10.2.1	Vôľa mať diferencovaný pohľad na rôzne formy a typy plurilingvizmu.	
	A 10.3	Ochota prijať kritický odstup k tradičným postojom týkajúcim sa kultúrnych rozdielov.	
	A 10.4	Vôľa prekonávať prekážky, stať sa pohotovým vo vzťahu k jazykom, kultúram a komunikácii vo všeobecnosti.	

Vôľa neodsudzovať

A 11	Vôľa obmedziť alebo zastaviť posudzovanie, falošné predstavy a predsudky.		
	A 11.1	Byť schopný pristupovať s odstupom k vlastnému jazyku a kultúre, pozeráť sa na svoj vlastný jazyk z nadhľadu.	
	A 11.2	Ochota pozastaviť svoj úsudok, pokiaľ ide o vlastnú kultúru a iné kultúry.	
	A 11.3	Vôľa prekonať predsudky voči iným jazykom/kultúram a ich hovoriacim/členom.	
	A 11.3.1	Byť obozretný voči svojim negatívnym reakciám na kultúrne a jazykové odlišnosti (strach, opovrhnutie, znechutenie, nadradenosť).	
	A 11.3.2	Byť ochotný stáť tvárou v tvár k rozmanitosti postojov v súlade s poznatkami, ktoré sme mohli alebo môžeme získať.	
	A 11.3.3	Predpokladať dynamické, evolutívne a zmiešané zobrazenie jazykov (v protiklade s myšlienkou „čistoty jazyka“).	
	A 11.3.4	Byť pripravený eliminovať svoje predsudky voči menšinovým jazykom (regionálnym jazykom, jazykom migrujúcich žiakov, posunkovým jazykom...).	

Vôľa pre proces relativizácie

A 12	Byť prístupný naštartovať proces jazykovej alebo kultúrnej decentralizácie a relativizácie.		
	A 12.1	Byť ochotný dištancovať sa od svojho vlastného kultúrneho uhla pohľadu na jav a byť ostražitý voči dopadom, ktoré môžu nastať vo vnímaní tohto javu.	
	A 12.2	Vôľa pozastaviť (i keď iba dočasne) svoje (verbálne i neverbálne) návyky, svoje správanie sa, svoje hodnoty (alebo ich znovu prehodnotiť) a prisvojiť si (i keď provizórne a reverzibilne) správanie, postoje a hodnoty iných, ktoré konštituujú ich jazykovo-kultúrnu identitu.	
	A 12.2.1	Byť ochotný decentrovať sa vo vzťahu k materinskému jazyku a kultúre, resp. k jazyku a kultúre školy.	
	A 12.2.2	Byť schopný vidieť sa na miesto iného.	
	A 12.3	Ochota prekonať zjavnosti, ktoré sú vymyslené vo vzťahu k materinskému jazyku/kultúre, aby sme porozumeli akýmkoľvek jazykom/kultúram (aby sme lepšie pochopili ich fungovanie).	

Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

<https://www.ecml.at/carap>

	A 12.4	Schopnosť rozmýšľať nad rozdielmi medzi jazykmi/kultúrami a o relatívnom charaktere svojho vlastného jazykového/kultúrneho systému.
	A 12.4.1	Ochota dištancovať sa od formálnych podobností.








Sekcia IV. Pripravenosť prispôbiť sa, sebadôvera, pocit známeho

Ochota adaptovať sa





A 13	Chcieť sa prispôbiť a byť k tomu ochotný.	
	A 13.1	Chcieť sa adaptovať, prispôbiť vlastné správanie voči ľuďom jazykovo či kultúrne odlišným od seba.
	A 13.2	Byť pripravený prechádzať rôznymi etapami procesu adaptácie do inej kultúry.
	A 13.2.1	Ochota (pokúsiť sa) zvládať frustrácie, emócie vyvolané svojou účasťou v inej kultúre.
	A 13.2.2	Ochota prispôbiť svoje správanie tomu, čo vieme alebo sa učíme o komunikácii v hostiteľskej kultúre.
	A 13.3	Pružnosť v spôsobe bytia (správanie, postoje) voči iným jazykom.
	A 13.4	Ochota čeliť rôznym spôsobom vnímania, vyjadrovania, správania.
	A 13.5	Podporovať nejednoznačnosť.



Sebadôvera




A 14		Mať dôveru v seba samého, cítiť sa dobre.	
	A 14.1	Byť schopný čeliť zložitostiam a rôznorodosti súvislostí, ale i rôznorodosti hovoriacich.	
	A 14.2	Veriť si, keď sa nachádzame v komunikačnej situácii (porozumenie, produkcia, interakcia, mediácia).	
	A 14.3	Mať dôveru v svoje schopnosti týkajúce sa jazyka (štúdium, použitie).	
	A 14.3.1	Mať dôveru v svoje schopnosti pozorovať a analyzovať známe i neznáme jazyky.	









Pocit známeho

A 15		Pocit známeho.	
	A 15.1	Pocit známeho, spojený s podobnosťou alebo blízkosťou medzi jazykmi a medzi kultúrami.	
	A 15.2	Cítiť, že každý jazyk a kultúra je dostupným "objektom" poznania (niektoré jeho aspekty sú už známe).	
	A 15.2.1	(Progresívny) pocit zblíženia s novými charakteristikami, s novým jazykovým alebo kultúrnym správaním (nové zvuky, nový spôsob písania, nové spôsoby).	

Sekcia V. Identita






Identita

A 16		Predpokladať vlastnú jazykovú kultúrnu identitu.	
	A 16.1	Byť vnímavý voči zložitosti a rôznorodosti vzťahov, ktoré každý udržiava s jazykmi, resp. kultúrami.	
	A 16.1.1	Ochota zväziť svoj vzťah k rôznym jazykom a kultúram v celej ich histórii a v rámci ich aktuálneho miesta vo svete.	















	A 16.2	Prijať sociálnu identitu, v ktorej jazyk alebo jazyky, ktorými hovoríme, resp. kultúry, ktorých sme súčasťou, zastávajú svoje (dôležité) miesto.	
	A 16.2.1	Považovať sa za člena sociálnej, kultúrnej, jazykovej, prípadne mnohokultúrnej komunity.	
	A 16.2.2	Prijať bi- alebo plurilingválnu (dvoj- alebo viacjazyčnú), resp. bi- či plurikultúrnu identitu.	
	A 16.2.3	Brať do úvahy, že bi- a plurilingválna (dvoj- a viacjazyčná), resp. bi- a plurikultúrna identita je osohom.	
	A 16.3	Ponímať vlastnú historickú identitu s istotou, hrdosťou, ale tiež s úctou k iným identitám.	
	A 16.3.1	Mať sebaúctu, nech sa to týka akéhokoľvek jazyka (jazykov) či kultúr (týka sa aj menšinových a hanených kultúr a jazykov).	
	A 16.4	Byť opatrný a ostražitý voči nebezpečenstvu kultúrneho ochudobnenia, odcudzenia, ktoré môže nastať v kontakte s ostatnými (dominantnými) jazykmi a kultúrami.	
	A 16.5	Byť ostražitý voči možnostiam kultúrnej otvorenosti, obohatenia, ktoré prichádzajú do úvahy v kontakte s ostatnými jazykmi a kultúrami.	

Sekcia VI. Postoje ku vzdelávaniu

Citlivosť

A 17	Cit pre skúsenosti		
	A 17.1	Byť citlivý na rozsah, hodnotu a záujem vlastných jazykových či kultúrnych schopností.	
	A 17.2	Uznať hodnotu jazykovým znalostiam a schopnostiam bez ohľadu na kontext, v ktorom boli osvojené (školské, mimoškolské prostredie).	
	A 17.3	Byť schopný poučiť sa zo svojich chýb.	
	A 17.4	Mať dôveru vo svoje schopnosti naučiť sa jazyk a v schopnosti rozšíriť svoju jazykovú kompetenciu.	

Motivácia

A 18		Motivácia učiť sa jazyky (školský jazyk, jazyk používaný v rodine, cudzie jazyky, regionálne jazyky...).	
	A 18.1	Pozitívny postoj voči učeniu sa jazykov (a voči tým, ktorí nimi hovoria).	
	A 18.1.1	Záujem o učenie sa jazyka, resp. jazykov školy.	
	A 18.1.2	Želanie zdokonaľovať sa v ovládaní prvého jazyka alebo jazyka školy.	
	A 18.1.3	Túžba učiť sa iné jazyky.	
	A 18.1.4	Záujem o neskoršie štúdium iných cudzích jazykov, okrem tých, ktorých štúdium je momentálne poskytované.	
	A 18.1.5	Mať záujem o štúdium jazykov málo rozšírených vo vzdelávaní.	
	A 18.2	Mať záujem o vedomé a kontrolované štúdium jazykov.	
	A 18.3	Byť ochotný pokračovať v samostatnom jazykovom vzdelávaní už zahájenom vo vzdelávacom prostredí.	
	A 18.4	Voľa učiť sa jazyky počas celého života.	
A 19		Vôľa učiť sa.	
	A 19.1	Ochota meniť svoje vedomosti či predstavy o učení sa jazykov, ak sa zdajú ako málo priaznivé pre štúdium (negatívne predsudky).	
	A 19.2	Zaujímať sa o techniky učenia sa, o vlastný štýl učenia sa.	
	A 19.2.1	Dopytovať sa spôsobov a stratégií porozumenia, ktoré sa používajú pri konfrontácii s neznámym jazykom alebo kódom.	

3. Schopnosti



POTREBNÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie



DOLEŽITÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie






















UŽITOČNÉ pre rozvoj viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie

Sekcia I. Vedieť pozorovať a vedieť analyzovať















S 1	Vedieť pozorovať, analyzovať jazykové prvky/kultúrne javy vo viac alebo menej známych jazykoch, kultúrach.		
	S 1.1	Vedieť používať, resp. ovládať postupy pozorovania, analýzy (segmentácie prvkov, ich zoradenia a spájania).	
	S 1.1.1	Vedieť používať indukčný prístup, používaný pri analýze jazykových a kultúrnych javov.	
	S 1.1.2	Vedieť formulovať hypotézy pri analýze jazykových/kultúrnych javov.	
	S 1.1.3	Vedieť sa oprieť o známy jazyk, resp. kultúru pri analýze iného jazyka, resp. kultúry.	
	S 1.1.4	Vedieť simultánne pozorovať rôzne jazyky/kultúry, aby mohol formulovať hypotézy o analýze javov v konkrétnom jazyku alebo kultúre.	
	S 1.2	Vedieť sledovať/analyzovať zvuky (v jazykoch málo známych či neznámych).	
	S 1.2.1	Vedieť pozorne a cielene počúvať výpovede v rôznych jazykoch.	
	S 1.2.2	Vedieť oddeliť zvuky alebo fonémy.	
	S 1.2.3	Vedieť oddeliť alebo rozdeliť slabiky.	
	S 1.2.4	Vedieť analyzovať fonologický systém (izolovať jednotky, usporiadať ich).	












Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

<https://www.ecml.at/carap>







	S 1.3	Vedieť pozorovať, analyzovať písmo (v jazykoch málo známych alebo neznámych).	
	S 1.3.1	Vedieť izolovať grafické jednotky (vety, slová, iné minimálne jednotky).	
	S 1.3.2	V nutných prípadoch vedieť určiť podobnosti medzi písmom a rečou.	
	S 1.3.2.1	Vedieť dešifrovať text zapísaný v neznámom písme, vedieť oddeliť jednotky a zjednotiť graficko-fonetické podobnosti.	
	S 1.4	Vedieť pozorovať/analyzovať syntaktické a morfológické štruktúry.	
	S 1.4.1	Vedieť rozložiť zložené slovo na základné lexikálne jednotky.	
	S 1.4.2	Vedieť analyzovať syntaktickú štruktúru v neznámom jazyku, využitím rôznych lexikálnych jednotiek.	
	S 1.4.3	Byť schopný porozumieť rečovému aktu v jazyku málo známom alebo neznámom na základe identifikácie slov alebo analýzy syntaktickej/ morfosyntactickej štruktúry.	
	S 1.5	Vedieť analyzovať pragmatické funkcie v málo známom alebo neznámom jazyku	
	S 1.5.1	Vedieť analyzovať vzťahy medzi tvarmi a pragmatickými funkciami (rečovými aktmi).	
	S 1.5.2	Vedieť analyzovať vzťahy medzi tvarmi a kontextom (situáciou).	
	S 1.5.3	Vedieť analyzovať vzťahy medzi tvarmi a interakciou.	
	S 1.6	Vedieť analyzovať komunikačný viacjazyčný repertoár alebo komunikačný repertoár vo viacjazyčnej situácii.	
	S 1.7	Vedieť analyzovať kultúrnu povahu rôznych aspektov komunikácie.	
	S 1.7.1	Vedieť analyzovať nedorozumenia kultúrneho pôvodu.	
	S 1.7.2	Vedieť analyzovať spôsoby alebo schémy používané na interpretáciu správania (na interpretáciu stereotypov).	
	S 1.8	Vedieť analyzovať kultúrny pôvod niektorých špecifických správání.	
	S 1.9	Vedieť analyzovať špecifické spoločenské javy v dôsledku kultúrnych rozdielov.	
	S 1.10	Vedieť vytvoriť systém výkladu umožňujúci pochopiť osobitosti kultúry (významy, presvedčenia, konanie v dôsledku kultúrneho fenoménu ...).	

Sekcia II. Vedieť rozpoznať, identifikovať

S 2	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) jazykové prvky/kultúrne fenomény vo viac alebo menej známych jazykoch/kultúrach.		
	S 2.1	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) zvukové formy (vedieť ich sluchovo rozlíšiť).	
	S 2.1.1	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) jednoduché fonetické prvky (zvuky).	
	S 2.1.2	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) prozodické prvky.	
	S 2.1.3	Vedieť z počúvania určiť (resp. rozpoznať) morfému alebo slovo.	
	S 2.2	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) grafické formy.	
	S 2.2.1	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) základné grafické znaky (písmená, ideogramy, interpunkčné znamienka...).	
	S 2.2.2	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) morfému alebo slovo v písomnej forme známeho alebo neznámeho jazyka.	
	S 2.3	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) slová rôzneho pôvodu na základe rôznych jazykových stôp.	
	S 2.3.1	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) výpožičky, slová medzinárodného pôvodu alebo regionalizmy.	
	S 2.4	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) gramatické kategórie, funkcie alebo znaky, morfémy (člen, privlastňovacie zámená, rod, časové znaky, morfémy množného čísla...).	
	S 2.5	Vedieť určiť jazyky na základe určenia jazykových tvarov.	
	S 2.5.1	Vedieť určiť jazyky na základe zvukových znakov.	
	S 2.5.2	Vedieť určiť jazyky na základe grafických znakov.	






	S 2.5.3	Vedieť určiť jazyky na základe známych slov či výrazov.	
	S 2.5.4	Vedieť určiť jazyky na základe známych gramatických znakov.	
	S 2.6	Vedieť určiť pragmatické funkcie.	
	S 2.7	Vedieť určiť diskurzívne žánre.	
	S 2.8	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) kultúrne špecifiká, referencie, príslušnosti.	
	S 2.8.1	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) kultúrne špecifiká, referencie, príslušnosti iných žiakov triedy či iných členov skupiny.	
	S 2.8.2	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) svoje vlastné kultúrne špecifiká, referencie, príslušnosti.	
	S 2.9	Vedieť určiť (resp. ich rozpoznať) komunikačné zmeny spojené s kultúrnymi odlišnosťami.	
	S 2.9.1	Vedieť určiť riziká nedorozumenia spojené s komunikačno-kultúrnymi odlišnosťami.	
	S 2.10	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) špecifické správanie súvisiace s kultúrnymi rozdielmi.	
	S 2.11	Vedieť určiť (resp. rozpoznať) kultúrne predsudky.	










Sekcia III. Vedieť porovnávať

S 3	Vedieť porovnávať jazykové a kultúrne fenomény rôznych jazykov a kultúr (vedieť vnímať a určiť jazykovú či kultúrnu blízkosť, resp. vzdialenosť).		
	S 3.1	Vedieť aplikovať postupy porovnávania	
	S 3.1.1	Vedieť určiť podobnosti a odlišnosti medzi jazykmi/kultúrami, a to pozorovaním, analýzou, identifikáciou, rozpoznaním niektorých ich prvkov.	
	S 3.1.2	Vedieť vyjadriť predpoklady týkajúce sa jazykovej a kultúrnej blízkosti, resp. vzdialenosti.	
	S 3.1.3	Vedieť využívať kritériá na určenie jazykovej alebo kultúrnej vzdialenosti/blízkosti.	
	S 3.2	Vedieť vnímať zvukovú blízkosť a vzdialenosť (vedieť rozlišovať na základe zvuku).	







Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

<https://www.ecml.at/carap>













	S 3.2.1	Vedieť vnímať blízkosť (resp. vzdialenosť) medzi jednoduchými fonetickými prvkami (zvukmi).	
	S 3.2.2	Vedieť vnímať blízkosť a vzdialenosť medzi prozodickými prvkami.	
	S 3.2.3	Vedieť vnímať blízkosť a vzdialenosť medzi zvukovými prvkami na úrovni morfémy alebo slova.	
	S 3.2.4	Vedieť porovnať jazyky na základe počutého.	
	S 3.3	Vedieť vnímať grafickú blízkosť a vzdialenosť medzi jazykmi.	
	S 3.3.1	Vedieť vnímať podobnosti a odlišnosti medzi grafickými znakmi.	
	S 3.3.2	Vedieť vnímať blízkosť a vzdialenosť na úrovni písanej morfémy alebo slova.	
	S 3.3.3	Vedieť porovnať písma použité dvoma, prípadne viacerými jazykmi.	
	S 3.4	Vedieť vnímať lexikálnu blízkosť.	
	S 3.4.1	Vedieť vnímať priamu lexikálnu blízkosť.	
	S 3.4.2	Vedieť vnímať nepriamu lexikálnu blízkosť (na základe blízkosti tej istej skupiny výrazov či slov jazykov).	
	S 3.4.3	Vedieť porovnať tvar výpožičiek s ich tvarom v pôvodnom jazyku.	
	S 3.5	Vedieť vnímať globálnu podobnosť medzi dvoma alebo viacerými jazykmi.	
	S 3.5.1	Vedieť formulovať hypotézy týkajúce sa jazykovej podobnosti.	
	S 3.6	Vedieť porovnať foneticko-grafické vzťahy medzi jazykmi.	
	S 3.7	Vedieť porovnať fungovanie gramatiky v rôznych jazykoch.	
	S 3.7.1	Vedieť porovnať štruktúry viet medzi rôznymi jazykmi.	
	S 3.8	Vedieť porovnať gramatické funkcie medzi rôznymi jazykmi.	
	S 3.9	Vedieť porovnať komunikačné kultúry.	
	S 3.9.1	Vedieť porovnať druhy diskurzu medzi rôznymi jazykmi.	
	S 3.9.1.1	Vedieť porovnať druhy diskurzu, ktorými disponujeme v jazyku, s druhmi diskurzu používanými v inom jazyku.	

	S 3.9.2	Vedieť porovnávať komunikačné repertoáre používané v rôznych jazykoch a kultúrach.	
	S 3.9.2.1	Vedieť porovnať svoj jazykový repertoár alebo správanie s tými, ktorí hovoria inými jazykmi.	
	S 3.9.2.2	Vedieť porovnať prvky neverbálnej komunikácie ostatných so svojimi prvkami.	
	S 3.10	Vedieť porovnať kultúrne črty (vnímať kultúrnu blízkosť či vzdialenosť).	
	S 3.10.1	Vedieť využívať súbor kritérií na rozpoznanie kultúrnej blízkosti a vzdialenosti.	
	S 3.10.2	Vedieť vnímať určité rozdiely a podobnosti zahŕňajúce rôzne oblasti spoločenského života (podmienky života, profesionálny život, rešpektovanie prostredia).	
	S 3.10.3	Vedieť porovnať významy a konotácie týkajúce sa rôznych kultúrnych skutočností (porovnanie poňatia časov...).	
	S 3.10.4	Vedieť porovnať rôzne kultúrne zvyklosti.	
	S 3.10.5	Vedieť spojiť dokumenty/udalosti cudzej kultúry s dokumentmi a udalosťami svojej vlastnej kultúry.	


















Sekcia IV. Vedieť hovoriť o jazykoch a o kultúrach

S 4	Dokázať hovoriť alebo vysvetliť určité aspekty vlastného jazyka, svojej kultúry, iných jazykov alebo iných kultúr.		
	S 4.1	Dokázať vysvetliť: vlastnosti vlastnej kultúry pre jednotlivca z inej kultúry; črty inej kultúry pre jednotlivca z vlastnej kultúry.	
	S 4.1.1	Vedieť hovoriť o kultúrnych predsudkoch.	
	S 4.2	Vedieť vysvetliť nedorozumenia.	
	S 4.3	Vedieť vyjadriť svoje poznatky o jazykoch.	
	S 4.4	Vedieť argumentovať ohľadom kultúrnej rozmanitosti (výhody, nevýhody, ťažkosti) a vytvoriť svoj vlastný názor na túto tému.	

Sekcia V. Vedieť použiť vedomosti z jedného jazyka pre porozumenie alebo produkciu v inom jazyku



S 5	Vedieť použiť vedomosti a schopnosti, ktorými disponuje v jazyku, pre aktiváciu porozumenia a produkcie v inom jazyku.		
	S 5.1	Vedieť vytvoriť komparatívny súbor hypotéz, resp. „gramaticku hypotéz“ týkajúcu sa zhôd a odlišností medzi jazykmi.	
	S 5.2	Vedieť určiť základy prenosu – prvky jazyka, ktoré umožňujú prenos vedomostí medzi jazykmi („medzijazykové – interlingválne“ prvky) – alebo vo vnútri jazyka („vnútrojazykové – intralingválne“ prvky).	
	S 5.2.1	Vedieť porovnať prvky prenosu z cieľového jazyka s prvkami iných jazykov, ktoré sú v mysli súbežne aktivované (a prichádzajú na myseľ pri riešení úlohy).	
	S 5.3	Vedieť vykonať medzijazykové (interlingválne) prenosi z jedného poznaného jazyka do iného neznámeho jazyka: a) tzv. rozpoznávacie prenosi (pre medzijazykové porozumenie), ktoré určujú vzťah medzi identifikovaným prvkom známeho jazyka a prvkom jazyka neznámeho, ktorý je potrebné určiť, b) prenosi v etape produkcie, a to z jazyka, ktorý jednotliviec ovláda do iného jazyka.	
	S 5.3.1	Vedieť vykonať prenosi tvarov (spustiť proces prenosov) podľa interfonologických a intergrafematických charakteristík, zákonitostí a nezrovnalostí.	
	S 5.3.2	Vedieť uskutočniť prenosi významov (sémantických obsahov), vedieť rozpoznať základné spoločné významy medzi jazykmi.	
	S 5.3.3	Vedieť určiť gramatické zákonitosti v neznámom jazyku na základe gramatických zákonitostí v známom jazyku, vedieť určiť gramatické prenosi (prenosi funkcií).	
	S 5.3.4	Vedieť určiť „pragmatické prenosi“ (vedieť určiť vzťah medzi komunikačnými konvenciami materinského jazyka a konvenciami iného jazyka).	
	S 5.4	Vedieť vykonať intralingválne (vnútrojazykové) prenosi, ktoré predchádzajú medzijazykovým prenosom alebo po nich nasledujú.	
	S 5.5	Vedieť kontrolovať validitu vykonaných prenosov.	
	S 5.6	Vedieť určiť svoje vlastné stratégie čítania vo svojom prvom jazyku a aplikovať ich v druhom jazyku.	

Sekcia VI. Vedieť vzájomne komunikatívne pôsobiť







S 6	Vedieť vzájomne komunikatívne pôsobiť (interagovať) v kontaktných jazykových/kultúrnych situáciách.		
	S 6.1	Vedieť komunikovať v dvoj- alebo viacjazyčných skupinách s prihliadnutím na repertoár účastníkov rozhovoru.	
	S 6.1.1	Vedieť parafrázovať (zjednodušením štruktúry výpovede, zmenou slovnéj zásoby, zvýšením dôrazu na správnu výslovnosť).	
	S 6.1.2	Vedieť diskutovať o interakčných stratégiách.	
	S 6.2	Vedieť požiadať o pomoc pri komunikácii v dvoj- alebo viacjazyčných skupinách.	
	S 6.2.1	Vedieť vyžiadať od účastníka rozhovoru parafrázovanie resp. preformulovanie toho, čo bolo povedané.	
	S 6.2.2	Vedieť vyžiadať od účastníka rozhovoru zjednodušiť, čo bolo povedané.	
	S 6.2.3	Vedieť vyžiadať od účastníka rozhovoru zmenu jazykového kódu.	
	S 6.3	Vedieť komunikovať s ohľadom na sociolingválne, sociokultúrne rozdiely.	
	S 6.3.1	Vedieť dobre využívať zdvorilostné vzorce.	
	S 6.3.2	Vedieť dobre využívať formulky oslovenia.	
	S 6.3.3	Vedieť meniť jazykové štýly a registre podľa situácií.	
	S 6.3.4	Vedieť používať obrazné, idiomatické výrazy alebo vzorce vo funkcii kultúrneho prostredia účastníkov rozhovoru.	
	S 6.4	Vedieť komunikovať „medzi jazykmi“.	
	S 6.4.1	Vedieť si uvedomiť spracúvané informácie v jednom alebo vo viacerých jazykoch.	
	S 6.4.1.1	Vedieť prezentovať v jazyku tému, komentár, výklad, referát, atď., ku ktorému jednotlivec dospel štúdiom dokumentov vo viacerých jazykoch.	
	S 6.5	Vedieť aktivovať dvoj- alebo viacjazyčnú komunikáciu v relevantných situáciách.	
















Toto je výstup z projektu *Referenčný rámec pre integrované vyučovanie jazykov a kultúr* (RAVYJAK) Európskeho centra pre moderné jazyky (ECML). ECML je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.




<https://www.ecml.at/carap>

	S 6.5.1	Vedieť meniť, alternovať jazyky a pravidlá alebo spôsoby komunikácie.	
	S 6.5.2	Vedieť vytvárať text, v ktorom jazykové štýly budú alternovať podľa funkcií (keď to situácia dovolí).	

Sekcia VII. Vedieť sa učiť

S 7	Vedieť prijať za svoje jazykové znaky, funkcie, kultúrne prvky alebo správanie, ktoré patria do viac alebo menej známeho jazyka/kultúry.		
	S 7.1	Dokázať sa naučiť naspamäť neznáme prvky.	
	S 7.1.1	Byť schopný memorovať neznáme zvukové prvky (jednoduché fonetické prvky, prozodické prvky, slová...).	
	S 7.1.2	Byť schopný memorovať neznáme grafické znaky (písmená, ideogramy, slová...).	
	S 7.2	Vedieť napodobniť neznáme prvky.	
	S 7.2.1	Vedieť napodobniť neznáme zvukové prvky (jednoduché fonetické prvky, prozodické prvky, slová).	
	S 7.2.2	Vedieť napodobniť neznáme grafické prvky (písmená, ideogramy, slová).	

	S 7.3	Vedieť využiť skúsenosti z predchádzajúceho štúdia jazykov a kultúr pre učenie sa iného.	
	S 7.3.1	Vedieť vyťažiť z predchádzajúcich interkultúrnych skúseností v záujme prehĺbenia viacjazyčnej interkultúrnej kompetencie.	
	S 7.3.2	Vedieť využívať vedomosti a schopnosti nadobudnuté v jednom jazyku pri štúdiu iného jazyka.	
	S 7.3.3	Vedieť využívať vedomosti a schopnosti nadobudnuté v jednom jazyku pre rozvíjanie vedomostí a schopností v tomto istom jazyku (na základe porovnávania znakov vnútri jazyka, prostredníctvom indukcie, dedukcie ...).	
	S 7.4	Vedieť využiť uskutočnené prenosy (úspešné, neúspešné) medzi jazykmi (známym a neznámym) pri osvojovaní si znakov tohto neznámeho jazyka.	
	S 7.5	Vedieť si na rôznych stupňoch osvojiť systém podobností a odlišností medzi jazykmi, ktoré poznáme.	
	S 7.6	Vedieť sa učiť samostatne.	
	S 7.6.1	Vedieť využívať prostriedky na uľahčenie štúdia jazykov a kultúr.	
	S 7.6.1.1	Vedieť využívať učebné pomôcky (dvojazyčné slovníky, gramatické príručky)...	
	S 7.6.1.2	Vedieť sa obrátiť na iné osoby (vedieť požiadať účastníka rozhovoru o opravy, vedieť požiadať o informáciu alebo vysvetlenie).	
	S 7.7	Vedieť viesť samoštúdium reflexívnym spôsobom.	
	S 7.7.1	Vedieť pomenovať svoje vlastné potreby a ciele učenia sa.	
	S 7.7.2	Vedieť vedome aplikovať stratégie učenia sa.	
	S 7.7.3	Vedieť využiť predchádzajúce skúsenosti s procesom učenia sa pri nových situáciách učenia sa (vedieť uskutočniť prenosy v učení sa).	
	S 7.7.3.1	Vedieť využiť na učenie sa nového jazyka predchádzajúce vedomosti a schopnosti nadobudnuté vo svojom materinskom alebo inom jazyku.	

	S 7.7.4	Vedieť pozorovať, prípadne kontrolovať svoje vlastné postupy pri učení sa.	
	S 7.7.4.1	Vedieť pozorovať pokroky alebo nedostatky vo svojom vlastnom učení sa.	
	S 7.7.4.2	Vedieť porovnať vlastné vzdelávacie metódy na základe úspechu a neúspechu.	

www.ecml.at

Európske centrum pre moderné jazyky je inštitúcia Rady Európy, ktorá podporuje excelentnosť jazykového vzdelávania vo svojich členských štátoch.

www.coe.int

Rada Európy je najvýznamnejšou organizáciou na ochranu ľudských práv na európskom kontinente. Rada Európy má 46 členských štátov, vrátane všetkých členských štátov Európskej únie. Všetky členské štáty Rady Európy podpísali Európsky dohovor o ľudských právach zameraný na ochranu ľudských práv a na podporu demokracie a právneho štátu. Európsky súd pre ľudské práva dohliada na dodržiavanie dohovoru v členských štátoch.

SLK